

Kukkaniitty, mäntymetsä ja hiekkaranta

*Vapaa-ajan asunnon
maisemanhoito*

Moni vapaa-ajan asukas haluaa mahdollisimman helppohoitaisen pihan. Osa puolestaan haluaa puuhastella puutarhassaan lähes koko ajan. Jokainen pihapiiri vaatii kuitenkin hoitoa ja kunnossapitoa.

Kaikkea ei tarvitse tehdä itse.

Useilla mökkialueilla toimii mökki-talkkareita, maisemanhoitourakoitsijoita, viherurakoitsijoita ja kiinteistöjen hoitoyrityksiä. Heidän palveluitaan käyttämällä voit viettää vapaa-aikaasi juuri niin kuin haluat ja keskittyä omaan ja lähimmäistesi hyvinvointiin.

Mökkialue sijaitsee usein luonnon helmassa. Tässä oppaassa mökkipihan hoitoa käsitellään luonnonmukaisuuden ja hallitun hoitamattomuuden näkökulmasta. Luonnonmukainen piha sopii ympäröivään maisemaan. Tällöin kedon kukat saavat kukkia ja muut luonnonvaraiset kasvit sekä kivet sammaleineen kukoistaa.

Kysy apua alan ammattilaisilta:

- Koneurakoitsija
- Lähialueen viljelijä
- Maisemanhoitoyrittäjä
 - Metsuri
- Metsäpalveluyrittäjä
 - Mökkitalkkari
- Pihasuunnittelija
 - Vesistöjen kunnostusurakoitsija
- Viherrakentaja

Luonnonmukainen piha-alue

Vapaa-ajan asunnon piha saa olla luonnonmukainen ja hallitusti hoitamaton. Piha-alueen puita, pensaita ja varpukasveja säilytetään luonnonvaraisina.

Jos vapaa-ajan asuntonasi on mummonmökki tai maatilan vanha pihapiiri, kukkaniitty on ihastuttava vaihtoehto. Metsätontti on usein pelkistetyin karu havupuineen, varpuineen ja kivineen. Metsäpiha ei vaadi säännöllistä hoitoa, vaan se on parhaimmillaan, kun vaalitsen karua luonnetta.

Hyvin suunniteltu on puoliksi tehty

Tarkastele pihaasi veneestä järven suunasta, pihaan tulijan näkökulmasta ja tuvan ikkunasta. Mieti, miten pihaasi käytät. Haluatko erillisen oleskelualueen, kesäkeittiön tai hyötynuutarhan, entäpä leikkipaikan tai pelikentän? Arvioi, tarvitsetko pihaasi varjoa vai lisää auringonpaistetta.

Kaadettavat puut pitää valita harkiten. Kuvittele ja arvioi eri vaihtoehtojen vaikutukset maisemaan.

✿ *Valaistu ranta sekä ammattitaidolla toteutetut käytävän ja laiturin rakenteet lisäävät rannan turvallisuutta ja käyttö-mukavuutta.*

Jos olet epävarma omista suunnittelu-taidoista, turvaudu ajoissa pihasuunnittelejaan. Mökkitalkkarit ja viherurakoitsijat puolestaan ovat ammattilaisia pihan istutusten ja käytävien rakentamisessa.

Pensailla suojaa ja vihreyttä

Pensasistutuksilla saat vihreyttä sekä suojaa katseilta ja tuulelta. Koristepensaissa on paljon eri vaihtoehtoja. Suosi kotimaisia alkuperäisiä lajeja. Ota huomioon pensaiden valinnassa, millainen on tuleva kasvupaikka. Selvitä myös pensaiden loppullinen korkeus ja leveys. Kysy apua pihasuunnittelijalta tai puutarhakauppiaalta, mitkä pensaat sopisivat sinun pihallesi.

Kulkuväylät ja ranta turvallisiksi

Elokuun iltojen pimetessä valot tuovat turvallisuutta mökkipihaan. Kiinnitä huomiota erityisesti kulkuväylien ja rannan turvallisuuteen. Käytävien pinnoitteena sora on helppo ja luonnonmukaisin vaihtoehto. Puu on miellyttävä materiaali oleskelualueen ja käytävien kattamiseen. Siitä on myös helppo rakentaa rinnepihojen portaat ja kulkuväylät.

Raivaa kivet pois uima- ja venepaikasta, sillä usein veden alla piileskelevät kivet ovat liukkaita ja aiheuttavat onnettomuuksia. Lapsien vahtimista helpottaa esteetön näkymäalue rantaan. Varaudu myös mahdollisiin onnettomuuksiin. Mökkipihasi parkkipaikan ei tarvitse olla oven edessä, mutta hälytysajoneuvolla on päästävä rakennukselle asti.

Kunnossa oleva piha-alue

- Piha on turvallinen liikkua ja käyttää
- Viihtyvyys lisääntyy
- Asunnon ja tontin arvo säilyvät
- Luonnon monimuotoisuus säilyy

Niitty on helppohoitoinen

Hoidettu nurmikko sopii esimerkiksi pelikentän katteeksi. Jos nurmikonleikkuu ei ole lempipuuhaasi, kannattaa harkita niityn perustamista.

Niitty on heinä- ja kukkakasvien seoksella kylvetty alue. Niityn perustaminen onnistuu helpoiten vähäravinteisille kasvupaikoille, joissa rehevät rikkakasvit eivät viihdy. Tarjolla on myös siemenseoksia, jotka sisältävät perhosia houkuttelevia kasvilajeja. Pihallasi voi olla valmiina myös luonnonnurmi, joka tarkoittaa itsestään kylväytyvää heinäkasvustoa.

Niitä muutaman kerran kesässä

Niityn ja luonnonnurmen hoidoksi riittää niitto kerran tai pari kertaa kesässä. Niityt ja luonnonnurmet eivät kaipa lannoitetta.

Tavallinen ruohonleikkuri sopii useita kertoja leikattavien heinävaltaisten alueiden hoitoon sekä kohteisiin, joissa kasvaa runsaasti ei-toivottuja rikkakasvilajeja.

Kukkakedon hoidossa ehdottomasti paras työväline on viikate, mutta sen käyttö vaatii opettelua. Se leikkaa kukkakasvit

hellävaraisemmin kuin murskaavateräiset laitteet.

Raivaussaha on monikäyttöinen ja yleisimmin käytetty niittoväline. Parhaiten se sopii tiheiden kasvustojen sekä kivisten ja epätasaisten alueiden hoitoon. Valitse sopiva terä käyttötarkoituksen mukaan. Ison niitypihan hoitoon sopivat itse vetävät pienisniittokoneet. Muista työturvallisuus ja suojaruusteet myös niittotöissä!

✿ *Jätä niittojäte muutamaksi päiväksi paikoilleen ennen kuin korjaat ja kuljetat sen pois. Tällöin siemenet ehtivät varista ja niittykukkien leviäminen on turvattu.*

Niittojätteen korjuu pois köyhdyttää maaperää, jolloin kukkakasvit viihtyvät paremmin.

✿ Raivaussaha sopii niitty-
alueiden hoitoon. Hyödynnä
mökkitalkkarin tai maiseman-
hoitoyrittäjän palveluita. Tällöin
pihasi on valmiiksi kunnossa
kun saavut viettämään vapaa-
aikasi.

✿ Käytäväalueet pysyvät auki,
kun leikkaat ne säännöllisesti
ruohonleikkurilla.

Vanhan peltoalueen hoito

Vapaa-ajan asunnon tontti tai osa siitä
voi olla vanhaa peltoaluetta, jossa kasvaa
heiniä ja kukkakasveja. Tällaista aluetta
voit pikkuhiljaa muuttaa niityksi. Köyhdytä
maaperää niittämällä ja korjaamalla niitto-
jäte pois. Jos haluat lisää erilaisia kukka-
kasveja, kylvä kotimaista alkuperää olevia

niittykukkien siemeniä. Niittojätteen voi
laittaa vaikka koristeeksi heinäseipäille
kuivumaan.

Pienialaisten alueiden hoito onnistuu
viikatteella tai raivaussahalla sekä niitto-
jätteen kokoaminen haravalla. Tärkeintä
on, että alue niitetään vähintään kerran
kesässä, mieluiten elokuussa.

✿ Laajojen niittypeltojen
hoitoon kannattaa tilata maise-
manhoitoyrittäjä tai lähialueen
viljelijä. Tasaisten niittyjen ja
peltoalueiden niitto ja niitto-
jätteen korjuu onnistuvat maa-
talouskoneilla.

Jos alueen hoidon tavoit-
teena on vain pitää alue siisti-
nä ja avoimena, sopii kohteen
hoitoon myös kesantomurskain.
Tällöin niittojätettä ei korjata
pois.

Hävitä vieraslajit

Jättiputki, jättipalsami, komealupiini ja kurtturuusu eivät kuulu suomalaiseen luontoon, joten toivottavasti niitä ei löydy pihastasi.

Vieraslajit ovat alun perin Suomen luontoon kuulumattomia kasvilajeja. Ne valloittavat elintilaa alkuperäisiltä kasvilajeilta. Osa niistä on myös haitallisia ihmisten terveydelle.

Jättiputki

Jättiputki on vieraslaji, joka kannattaa hävittää välittömästi, jos sen löytää omalta pihalta. Se lisääntyy tehokkaasti juurista ja siemenistä. Pienialaisen kasvuston hävittäminen onnistuu säännöllisellä kitkemisellä. Estä myös kasvin siementäminen ja leikkaa kukinnot pois. Sulje kasvijätteet huolellisesti säkkeihin ja polta ne. Kitketty alue peitetään tiiviillä pressulla useaksi vuodeksi.

Suojaa itsesi, kun käsittelet jättiputki-kasvustoa. Kasvi sisältää voimakasta kasvinestettä, joka aiheuttaa iholla palovamman kaltaisia hitaasti paranevia rakkuloita.

✿ Jättiputki

Jättipalsami

Jättipalsamia voi kitkeä vaikka paljain käsin. Tärkeintä on kuitenkin, että estää sen kukkimisen ja siementen kehittymisen. Jättipalsamin siemenet eivät onneksi säily itämiskykyisinä yleensä vuotta pidempää, joten hyvin pienialaisen kasvuston hävittäminen saattaa onnistua jopa kerralla.

Kurtturuusu

Kurtturuusu leviää nopeasti hiekkarannoilla ja saaristossa, jossa se muodostaa laajoja tiheikköjä. Vaikka kasvi on hyvin piikkinen, pienet taimet on helppo irrottaa hiekkaisesta maasta. Yksittäisten pensaiden kaivaminen onnistuu, kunhan muistaa suojautua piikeiltä. Laajalle alalle levinneet kasvustot on kaivettava koneellisesti.

✿ Kurtturuusu

Komealupiini

Lupiinit ovat kauniita, mutta ne valtaavat elintilan muilta niittykasveilta. Lupiinin torjunta vaati aikaa. Katko kukinnot ennen siementen kypsymistä, jotta estät sen leviämisen uusille kasvupaikoille. Pienialaiset kasvustot hävitetään kaivamalla kasvit juurineen maasta. Jos lupiini on levinnyt laajalle alalle, niitä kasvustot vuosittain ennen siementen kypsymistä.

✿ Komealupiini

Katso lisätietoja vieraslajien torjunnasta:
www.ymparisto.fi/vieraslajit

* Korjaa raivausjätteet pois, jotta estät ravinteiden siirtymisen maahan. Samalla alueella liikkuminen helpottuu ja on turvallisempaa.

Maisema auki ja rantapusikot kuriin

Vapaa-ajan asunnon piha ja ranta kaipaavat raivausta silloin, kun pensaat ja puusto tukkivat maiseman. Kauniit näkymät pidetään auki ja sopiviin kohtiin jätetään suojakasvillisuutta.

Raivaten hyvä tulee

Raivaus ja puiden kaadon tarve pitää suunnitella harkiten. On parempi ottaa ensin pois liian vähän kuin liian paljon. Mikäli alueen raivaustarve on suuri, kannattaa raivaus ajoittaa usealle vuodelle.

Yhdellä kertaa tehtynä voimakas raivaus lisää avoimuutta ja samalla alueen valoisuutta. Sen seurauksena taimet sekä horsmat ja korkeat heinät valloittavat alueen nopeasti. Poista raivatulta alueelta parin vuoden välein lehtipuiden kantoja juurivesoja sekä puiden taimia.

Jätä linnuille pesintärauha, joten älä raivaa ranta-alueita alkukesällä kesken lintujen pesintäkauden. Raivaus kannattaa

tehdä loppukesällä puiden ja pensaiden ollessa vielä lehdessä. Tällöin vesakoituminen on vähäisempää. Työn voi tehdä myös talvella, jos lunta on vähän. Talvella on myös oikea aika kiinnittää linnunpöntöt.

Raivausjätteet pois ja kannot mataliksi

Puiden kannot ovat vaarallisia pihan käyttäjille sekä hankaloittavat hoitotoita. Kannot lyhennetään mahdollisimman maanmyötäisiksi. Tällöin alueella liikkuminen ja alueen jatkohoito helpottuvat.

Kannoista pääsee eroon näppärästi kantojyrsimellä, jolla kannot jyrsitään puruksi noin 20 cm:ä maanpinnan ala-

puolelle. Kantojyrsinnän voit tilata viherurakoitsijalta tai maisemanhoitoyrittäjältä. Koneet ovat pieniä ja kevyitä, joten niistä ei jää vaurioita pihamaallesi.

Mikäli kannot ovat syrjässä pihapiiristä, ne kannattaa jättää paikoilleen. Lahoavissa kannoissa viihtyy lukuisia eliöitä, jolloin saadaan säilytettyä luonnon monimuotoisuutta.

Valitse tarkkaan poistettavat puut

Tarkastele rantaasi ja mökkipihaasi sekä mieti missä tarvitset valoa, missä varjoa ja missä tuulensuojaa. Mökin lähimetsä kannattaa harventaa suunnitelmallisesti. Kaavatonteilla pitää aina selvittää maisematyöluvan tarve. Jos lupa tarvitaan, tulee puiden kaato tehdä kunnan lupa-viranomaisen ohjeiden mukaisesti.

Mänty on kuivien ja karujen alueiden puu. Säästä erityisesti vanhat maisemallisesti kauniit männyt. Lehtipuut puolestaan viihtyvät kosteilla ranta-alueilla. Tiheästi kasvavat kuuset varjostavat ja valloittavat nopeasti kasvutilaa muilta lajeilta, joten kuusia kannattaa poistaa reilusti.

Kun suunnittelet puiden kaatoa tontin rajan läheisyydessä, varmista ensin rajan tarkka paikka. Rajan paikasta voi toisinaan olla erimielisyyttä ja epäselvissä tapauksissa Maanmittauslaitos auttaa viranomaisena rajan määrittämisessä. Nämä ovat usein herkkiä asioita, joiden tiedetään helposti pilaavan naapurisovun.

Tontin rajan lähistöllä tapahtuvat toimenpiteet kannattaa hoitaa mahdollisimman avoimesti. Puhu suunnitelmista naapurille jo ennen varsinaista toimintaa. Näin naapurisopu säilyy parhaiten.

Pyri luonnonmukaiseen lopputulokseen

Jätä suuria hyväkuntoisia lehtipuita ryhmiin kasvamaan. Linnuille pitää myös jättää suojapensaita. Pensaat juurineen suojaavat rantaa veden kuluttavalta vaikutukselta, joten toisinaan rantavyöhykkeen pensaat kannattaa säilyttää.

Puun kunnan arviointi onnistuu yleensä silmävaraisesti. Puussa kasvavat käävät ja sienet sekä rungossa olevat onkalot, halkeamat tai laajat mekaaniset vauriot kertovat, että puun voi olla jopa vaarallinen. Jos et ole varma puun kunnosta, kutsu ammattilainen arvioimaan tilannetta. Lahopuut eivät kuulu vapaa-ajan asunnon viereen.

Jos omistaa laajan piha-alueen, voi jättää reuna-alueille lahopuita ja erityisesti haapoja kolopesijälinnuille. Lahoavien puiden varassa elää tuhansia lajeja ja linnut pesivät mielellään puunkoloissa.

✿ Vaarallisten lahopuiden, tuulenkaatojen ja paksujen puiden kaatojen kanssa voi tulla yllätyksiä. Urakoitsijan vastuuvakuutus korvaa rakennukselle aiheutetut vauriot, mutta omistajan itse aiheuttama vahinko katsotaan huolimattomuudeksi.

✿ Puun kaatamisessa on aina muistettava työturvallisuus ja asianmukainen varustus: kypärä, silmä- ja niskasuojalla, kuulosuojaimet, turvasaappaat sekä viiltosuojatut hanskat ja muu suojavaatetus.

RAIVAAJAN JA PUUN- KAATAJAN MUISTILISTA:

- Suunnittele raivaukset pitkällä tähtäimellä
- Turvaudu ammattilaisen apuun, jos tunnet olevasi epävarma
- Neuvottele ensin naapurin kanssa
- Ota huomioon alueen linnusto ja muut eläimet
- Selvitä lupa-asiat

✿ *Puiden kaato on taitolaji. Teetä puiden kaato paikallisella maisemanhoitoyrittäjällä tai metsurilla. Puun kaataminen ahtaassa paikassa sekä rakennuksen tai sähkölinjojen läheisyydessä onnistuu ammattilaiselta.*

✿ *Suurien puiden poisto pitää tehdä suunnitellen ja rohkeasti. Mieti, miltä kohde tulee näyttämään useamman vuoden kuluttua.*

Lisätietoja:

www.metsavastaa.net
www.bonvesta.fi
www.metsamaailma.fi

Puiden myynti

Yleensä vapaa-ajan asukkaat käyttävät kaadetut puut polttopuuna saunassa ja takassa tai sahauttavat puut omaan käyttöön. Jos puita on enemmän kuin itse käytät, voit myydä ne metsäpalveluyrittäjän välityksellä. Keskustele naapuriesi kanssa samanaikaisesta puiden poistosta. Jos myytävää puuta tulee enemmän, niin silloin myös myynti on helpompaa.

Varsinaisella metsäalueella tai isolla metsätontilla risut jätetään maatumaan.

Jos haluat metsästäsi puistomaisen, on risut korjattava pois. Suuret yli 40 kuutiometrin risuerät ostetaan yleensä muiden puiden yhteydessä. Pienemmistä risueristä syntyy vaikkapa mahtava juhannuskokko kaikkien ranta-asukkaiden iloksi.

✿ *Metsäalan ammattilaiset auttavat suurien puuerien kuljetuksissa ja myynnissä.*

* Kaunis ja hoidettu tie-
maisema luo myönteisen
mielikuvan koko alueesta.

Mökkitien hoito

Hoidettu ja kunnossa oleva tie lähialueineen ilahduttaa kaikkia tiellä kulkijoita. Tiemaiseman hoito on raivausta, puiden harvennusta ja reuna-alueiden niittoa. Tie kestää myös paremmin, kun sen reuna-alueet hoidetaan.

Tien rakentaminen ja perusparantaminen tehdään niin, että ajoväylälle ja tarvittaville ojille varataan maastoon riittävän leveä väylä. Kesämökille on päästävä kuorma-autolla, siksi tie rakennetaan riittävän kantavaksi. Suurimmat vahingot tulevat ajettaessa huonokuntoisella tiellä sopimattomaan vuodenaikaan. Siksi tien perustamisvaiheet ja pintakerros on tehtävä kunnolla.

Säännöllisesti tehtäviä huoltotöitä ovat mm. lanaus, tienvarsien raivaaminen vesakosta ja rumpujen toiminnan tarkistaminen. Täydennyssorastukseen sopii riittävän pientä jaetta sisältävä, moreenimaasta tehty murske.

Yksityistien osakkaana voit vaikuttaa

Yksityistie on tienvarren kiinteistöjen vastuulla oleva tiealue. Kiinteistöjen omistajat ja muut tien vakituiset käyttäjät rahoittavat yksityistien ylläpidon. Yksityistien osakkaat voivat perustaa tiekunnan, joka vastaa tien hoidon käytännön asioista. Käytännön hoitotyöt teetetään yleensä urakoitsijalla, jonka kanssa tien osakkaat ovat tehneet sopimuksen.

Jokainen tien osakas voi vaikuttaa. Osallistu tiekunnan yleiseen kokoukseen ja ota kantaa kunnossapitoon, esimerkiksi urakoitsijan valintaan. Tie kunta voi valita tieisännöitsijän hoitamaan esimerkiksi

tiekunnan hallinnollisia asioita. Tie kunta voi hakea yksityistien vaurioiden ja rakenteiden parantamiseen valtionavustusta. Avustuksesta päättää alueellinen ELY-keskus. Kunnilta voi kysyä avustuksia tien kunnostamiseen.

Metsäautotiet palvelevat pääosin metsänhoitotöitä ja puunkorjuuta. Niiden varrella voi olla myös kiinteistöjä. Metsätila voi saada niiden kunnostukseen tukea ja osakaskiinteistö voi saada lainaa työkalutannuksiin valtiolta.

✿ Vähennä teiden reunojen pusikkoja ja avaa näkyvyyttä risteyksiin, niin mökkitien liikenneturvallisuus paranee huomattavasti. Samalla maisema kohentuu ja reuna-alueiden kasvillisuus monipuolistuu.

✿ Tien rakentaminen ja kunnostaminen ovat ammattilaisten työtä.

Lisätietoja:

www.tieyhdistys.fi/yksityistiet
www.metsavastaa.net

TIENPITÄJÄN VASTUULLA OLEVAT TOIMENPITEET, JOTKA KANNATTAA TEETTÄÄ URAKOITSIJALLA:

- Talvella lumen auraus, liukkaudentorjunta ja tien pintojen pitäminen tasaisena
- Kesällä päällysteiden kunnossapito mm. sorapinnan tasoitus, pölyn sidonta ja vaurioiden korjaukset
- Tienvarsien vihertyöt; tie- ja näkemäalueiden hoito siten, ettei kasvillisuus aiheuta vaaraa liikenteelle
- Risteysalueiden ja riistavaara-alueiden näkemäalueiden pitäminen auki

MÖKKILÄISEN VASTUULLA OLEVA ALUE:

- Tien ulkopuolisen alueen hoito, joka voi olla esimerkiksi näkymän pitäminen auki mökkitieltä yleiselle tielle

Ranta viihtyisäksi ja helppokäyttöiseksi

Kaislikko ja muut vesikasvit ovat tärkeitä kaloille, linnuille ja muille järven eliöille. Ne kuluttavat vedessä olevia ravinteita ja hillitsevät rantojen kulumista. Ne kuitenkin hankaloittavat uimista ja veneilyä. Suunnittele rantasi kunnostus huolella ja käytä tarvittaessa ammattiapua.

Muista selvittää, mitä saat tehdä omassa rannassa ilman viranomaisen lupaa ja mihin toimenpiteisiin tarvitset viranomaisluvan. Esimerkiksi suuren laiturin rakentamiseksi saatetaan edellyttää toimenpidelupaa tai -ilmoitusta sekä vesilain mukaista lupaa. Venevalkaman saa tehdä ilman lupaa.

Selvitä aina hyvissä ajoin lupa-asia kunnan rakennus- ja ympäristöviranomaisilta.

✿ Rannan siivoaminen rannalle ajalehtineestä ja pohjaan laskeutuneesta kasvimassasta tehdään mökkirannassa joka kevät.

Ranta viihtyisämmäksi

- Siivoa ranta joka kevät
- Mutapohjaisen rannan pohjan voi peittää suodatin-kankaalla, jonka päälle laitetaan hiekkaa
- Liian tiheäksi kasvanutta kaislikkoa voi niittää
- Matalan rannan voi kunnostaa ruoppaamalla. Läjitä ruoppausmassat omalle maalle
- Pitkä laituri helpottaa uimaan menemistä ja veneilyä

✿ Ennen.

✿ Niittotyö.

✿ Jälkeen.

Kaislikot kuriin

Kaislikon niitto kohentaa järvimaisemaa ja helpottaa veneilyä. Kaislikon kasvun saat kuriin niittämällä sen ensimmäisenä vuonna kahteen kertaan. Ensimmäinen niitto tehdään juuri ennen kasvien kukinnan alkua ja toinen kolmen- neljän viikon kuluttua. Toisena vuonna niitto kannattaa tehdä heinäkuun puolivälin – elokuun puolivälin aikana. Erityisesti rehevillä rannoilla niittoa on tehtävä vuosia, jotta se pysyy avonaisena.

✿ Laajoilla alueilla niitto kannattaa teettää vesistöjen kunnostukseen erikoistuneilla urakoitsijoilla.

Niitä talvella jään päällä näkyvä kaislikko, tällöin helpotat seuraavan kesän niittoa. Niitä kasvit kesällä mahdollisimman läheltä pohjaa ja poista niittojäte vedestä huolellisesti. Pieniltä alueilta niittojätteen voi kerätä haravalla.

VESIKASVIEN NIITTÄJÄN MUISTILISTA:

- Keskustele niittosuunnitelmista aina ensin myös naapureiden ja osakaskunnan kanssa.
- Vältä suoraviivaisia rajoja pelkästään maanomitusrajojen mukaan.
- Mieti miltä maisema näyttää niittotoimenpiteiden jälkeen.
- Huomioi mahdollisten näköesteiden jättäminen naapurin suuntaan.
- Jätä linnuille suojapaikkoja.
- Laajoissa ruovikoissa rannanmyötäinen 5–10 leveä niitetty käytävä tai aukkopaikat parantavat ahvenen ja hauen elinympäristöä.
- Korjaa niittojäte pois vedestä ja läjitä riittävän kauas rannasta.

RANNAN NIITON LUPA-ASIA:

- Vain pienimuotoiset, alle 0,1 hehtaarin niitot omassa mökkirannassa saa tehdä ilman viranomaisen lupaa.
- Niittämiseen tarvitaan aina vesialueen omistajan suostumus. Yhteisen vesialueen omistaja on osakaskunta.
- Laajojen alueiden niitosta on tehtävä ilmoitus alueelliselle ELY-keskukselle tai kunnan ympäristöviranomaiselle.
- Laajoilla alueilla vesikasvien poistoon vaaditaan usein ympäristölupa ja perusteellinen kasvillisuuskartoitus.
- Suojelualueilla vesikasvien poistot tulee suunnitella viranomaisten kanssa.

RANNAN RUOPPAAJAN MUISTILISTA:

- Käytä ammattilaista apuna ruoppauksen suunnittelussa.
- Ennen ruoppauksen aloittamista selvitä lupien tarve. Keskustele ensin naapurien, vesialueen omistajan ja kunnan ympäristöviranomaisen kanssa. Lupien ja ilmoitusten tarve määritellään tapauskohtaisesti. Yli 500 m³ ruoppaamiseen tarvitaan vesilain mukainen lupa.
- Suunnitelmassa on otettava huomioon ruopattavan alueen sijainti, ruopattavien massojen läjitysalueet, arvioidut massamäärät, työn ajoitus sekä rannan ja läjitysalueen maisemointi.
- Älä ruoppaa hienojakoisilla savipohjilla, sillä ruoppaus aiheuttaa pitkäaikaista veden samentumista.
- Ruoppauksen aikana irtoavien kasvien ja juurakoiden leviäminen vesistöön on estettävä esimerkiksi levän torjuntaan käytettävillä puomeilla.

✳ Niittojäte läjitetään riittävän kauas rannasta, jotta kasvillisuuden sisältämät ravinteet eivät kulkeudu takaisin järveen. Niittojätteen voi myös kompostoida.

Mutapohjainen ranta uimakelpoiseksi

Mutapohjainen ranta kunnostetaan peittämällä pohja suodatinkankaalla, jonka päälle levitetään hiekkaa. Tämä työ onnistuu helpoiten talvella. Kun jääpeite on riittävän kantava, voidaan hiekka levittää esimerkiksi traktorilla. Jälle levitetty suodatinkangas ja hiekka painuvat keväällä pohjaan.

Jos ranta on vesikasvien peittämä, kaivetaan kasvien juuret pois ennen pohjan peittämistä hiekalla. Jos pohja on liian matala, tarvitaan ruoppausta. Vaikka ruoppaus olisi vähäistä, neuvottele aina ennen ruoppauksen aloittamista naapureiden, vesialueen osakaskunnan ja kunnan viranomaisten kanssa. Laajat ruoppaushankkeet vaativat yleensä ympäristöluvan.

Ruoppaa harkiten

Rannan ruoppaus on tarpeen, jos ranta on voimakkaasti mataloitunut tai kasvillisuus on täysin valloittanut ranta-alueen. Selvitä luvan tarve. Pengertämiseen ja rantaviivan muuttamiseen tarvitaan aina lupa.

Ruoppaus vaikuttaa rannan elinympäristöön. Ruoppauksen suunnittelu on ammattilaisen työtä. Pahimmassa tapauksessa ruoppaus voi samentaa vettä, vapauttaa pohjalietteestä ravinteita, tuhota kalojen kutualueita, lisätä rannan syöpymistä ja pilata maiseman.

Sijoita ruoppausmassat niin kauas vesistöstä, etteivät ne valu takaisin veteen. Sopiva alue on tulvakorkeuden yläpuolelle. Muotoile ruoppausmassakat loiviksi ja sido maa-ainekset esimerkiksi kylvämällä alueelle nurmikko tai muita kasveja. Jos ruoppausmassassa on paljon humusta, voi sitä yleensä käyttää maanparannusaineena pellolla tai puutarhassa.

Lisätietoja:

www.ymparisto.fi, haku: Järven ja rannan kunnostus
www.ahven.net

* Huolella suunniteltu ja rakennettu
laituri kestää ympäri vuoden.

KYSY APUA ILMOITUS- JA LUPA-ASIOIHIN

Ruoppaus ja kaislikon niitto

- Kunnan rakennus- ja ympäristösuojelu-
viranomaisen
- Alueellinen ELY-keskus (Elinkeino-,
liikenne- ja ympäristökeskus)

Laiturin rakentaminen

- Kunnan rakennus- ja ympäristösuojelu-
viranomaisen
- Alueellinen ELY-keskus

Puiden kaato

- Kunnan rakennusviranomaisen

Lupaviranomaiset

- Ympäristönsuojelulain ja vesilain
mukaisissa luvissa AVI (Aluehallinto-
virasto)
- Muissa pienissä vesilain mukaisissa
asioissa kunnan ympäristösuojelu-
viranomaisen

Vesialueen osakaskunta

Yhteisen vesialueen osakkaat muodosta-
vat osakaskunnan, joka päättää kalavesien
käyttämisestä ja hoitamisesta. Osakas-
kuntaan kuuluu jokainen, jolla on kaup-
pakirjan sekä kiinteistörekisterin mukaan
oikeus yhteiseen vesialueisiin. Lisätietoja
www.ahven.net.

ASiantuntija-APUA

- Koneurakoitsijat
- Lähialueen viljelijät
- Maisemanhoitoyrittäjät
- Metsäalan toimijat
- Metsäpalveluyrittäjät
- Mökkitalkkarit
- Osakaskunnat
- Pihasuunnittelijat
- Tieisännöitsijät
- Vesistöjen kunnostusta
tekevät urakoitsijat
- Viherrakentajat

KOTITALOUS- VÄHENNYS

**Kotitalousvähennystä
voi hyödyntää vapaa-ajan
asunnon pihan kunnossa-
pitoon ja perusparannukseen:**

- Pihan tavalliset hoitotyöt, esimerkiksi
ammattilaisen käyttö puiden kaatoon,
pihan puhtaana pitoon, lumien auraa-
miseen ja nurmikon leikkaamiseen
- Putki- ja sähkötyöt, laiturin uusiminen ja
rakennusten maalaukset
- Ei uudisrakentamiskohteisiin eikä
rannan ruoppaukseen

**Lisätietoja mökkeilyyn
liittyvistä asioista:
www.ymparisto.fi/mokki**

© Maa- ja kotitalousnaisten Keskus, Metsätalouden kehittämiskeskus Tapio

Teksti Helena Pakkanen
Toimitus Hannele Partanen

Kuvat Ilppo Greis (11), Auli Hirvonen (5, 6, 10), Tarja Hoikkala/Vastavalo (5), Vesa Jääskeläinen/Kuvaliiteri (13), Leena Lahdenvesi-Korhonen (5), Sari Miettinen/
Mäntyharjun valokuvaamo (8, 9), Ari Mäkelä (12), Timo Nieminen/Kuvaliiteri (2), Aarni Nummila/Kuvaliiteri (kansi), Helena Pakkanen (3), Hannele Partanen (5),
Riitta-Liisa Pettersson (4, 9, 13, 15), Matti Seppälä (7), Sanna Seppälä (3, 11), Sari Toikkanen (6), Timo Uljas/Kuvaliiteri (12), Terhi Rytteri (6), Paula Salomäki (8, 14),
Tuuli Ylikotila (4)

Taitto Tuija Kuusela / Stiili

Julkaistu internetissä kesäkuussa 2011

Opas on laadittu Maaseutupolitiikan yhteistyöryhmän, UPM Bonvestan ja UPM Silvestan taloudellisella tuella.

Painopaikka Graafiset Palvelut 2011

MAASEUTUPOLITIIKAN YHTEISTYÖRYHMÄ Luonto- ja maisemapalvelut

Maaseutupolitiikan yhteistyöryhmän Luonto- ja maisemapalvelut -teemaryhmä tekee tunnetuksi luonnon- ja maisemanhoidon yrittäjyyttä. Tavoitteena on, että kysyntä ja tarjonta kohtaavat aiempaa paremmin. Tutustu maaseutupolitiikka.fi-verkkosivujen yrittäjähakemistoon, josta löydät alan ammattilaiset.

www.maaseutupolitiikka.fi

> Teemaryhmät > Luonto- ja maisemapalvelut > Yritykset

MAA- JA KOTITALOUSNAISET

N A I S I S S A
maanruudun voima

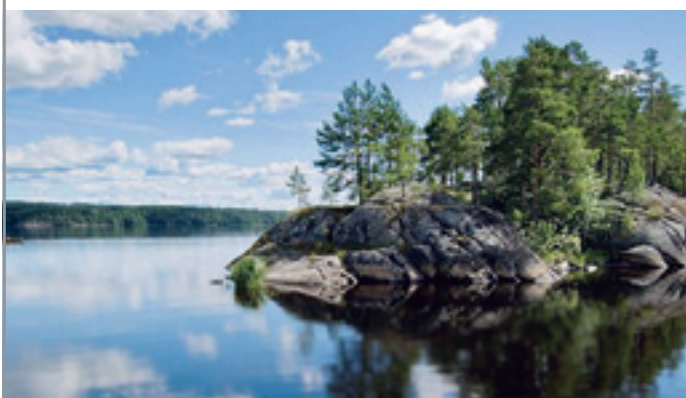
TAPIO

*Vapaa-ajan asukkaiden
liitto ry*

The Biofore Company

MYYTÄVÄNÄ OMAA RAUHAA OMALLA RANNALLA.

UPEITA TONTTEJA MYYNNISSÄ
Mäntyharjun messukohteen ja ikioman
mansikkapaikkasi löydät helposti
yhdestä osoitteesta: www.bonvesta.fi.

UPM BONVESTA

Suomen parhaat rantatontit. www.bonvesta.fi

The Biofore Company

TON TIN OMISTAJIEN TYÖRUUKKANEN UPM Mökkitalkkari

UPM Mökkitalkkari palvelee
tontin ostajia ostoheikkestä
alkaen. Palveluvalikoima
on laaja, aina tontin ja
rakennuspaikan raivauksesta
ympäri vuotisiin huolto
ja ylläpitotöihin.

UPM Mökkitalkkari
palveluksessasi:
silvesta@upm.com
puh. 0204 164 796
www.metsämaailma.fi

UPM SILVESTA